

Abstrakt

Předkládaná diplomová práce se snažila o zachycení problematiky prolínání mediálních a sportovních událostí na konkrétním příkladu z ideologické oblasti – práce médií s konceptem banálního nacionalismu, jak jej zpracoval Michael Billig a o mytologickou rovinu mediálních obsahů na příkladu archetypu hrdiny dle vymezení Jacka Luleho. Oba zkoumané problémy jsou vztaženy na oblast sportovního zpravodajství, konkrétně na Olympijské hry v Londýně 2012.

Teoretická část práce objasnila základní koncepty práce médií a postupy, jakými se sportovní událostí pracují média a jak vůbec vzniká mediální událost. Pro tuto část byla stěžejní práce Dayana a Katze definující tzv. media events. Mediální události jsou pro ně rituálovým pojetím komunikace, tedy oslavou kontinuity dané společnosti. Jejich definice se na zkoumanou událost, tedy v případě této práce Olympijské hry, hodí nejlépe, protože v jejich výkladu se mediální událost odlišuje od klasického vysílání, neboli všedních mediálních událostí. Jsou to totiž události natolik zásadní, že vybočují z každodenního zpravodajství, narušují mediální rutinu a klasické programové schéma. Vysílání události probouzí hluboce zakořeněné představy a narace, které jsou srozumitelné všem kulturám. Událost totiž povětšinou postupně prochází třemi formami prezentace, které autoři stanovili jako zápas, dobytí a ocenění.

Dále byl podrobněji popsán specifický vztah médií a sportu, který je nutný k pochopení výběru zkoumaného materiálu. Rostoucí divácká popularita profesionálního sportu přinesla již v devatenáctém století také zvýšenou pozornost masových médií, zejména dobově nesmírně populárních deníků. Publicita důležitých sportovních událostí a utkání, zprávy z utkání, prezentace výsledků v kontextu sportovního zpravodajství zvyšovalo postupně jak kredit sportu, tak medií. Zájem tisku o sport přispěl k širšímu porozumění jeho pravidel a fungování, založil rostoucí popularitu sportovních hrdinů a hvězd a stal se i nezastupitelnou součástí komerční povahy mediálního sportu.

Společně s popularitou sportu však narůstá i jeho ideologická zatíženost. V jedné ze dvou zásadních teoretických kapitol byl vymezen banální nacionalismus, jakožto moderní a ve společnosti stále živá forma nacionalismu. Stěžejním autorem je Michael Billig a jeho práce *Banal nationalism*, která vymezuje banální nacionalismus jako sílu, která udržuje a reprodukuje etablované národní státy.

Druhá zásadní teoretická kapitola prezentuje sportovní události jako rituály. Základ stojí na přijetí konceptu rituálního modelu komunikace a kulturního přístupu k masovým médiím. Pod vlivem humanitních oborů jako je literatura, filozofie a lingvistika se utvářel tento alternativní přístup ke studiu masových médií, který se opíral zejména o studium jejich obsahů, způsobů produkce a vnímání. Tento přístup přiznává kultuře naprosto stěžejní roli ve společnosti a tím pádem i v komunikaci, kterou Carey definuje jako „symbolický proces, jímž je vytvářena, udržována, opravována a přetvářena realita.“¹

Část práce zaměřená na mytologickou rovinu mediálních obsahů spostihuje některé základní sociálně-kulturní aspekty naší doby, které skrze mediální sportovní události reflektují dynamiku změn moderních mýtů. Zaměřuje se zejména na to, jak globálně medializovaný sport pracuje s archetypem hrdinství a jaké hodnoty a normy média v moderním sportu akcentují.

Definice archetypu vychází z klasického přístupu Junga, nicméně pro potřeby aplikace na zpravodajství byla upravena Jackem Lulem. Budování archetypu hrdiny v médiích sleduje podle autora následující narativní vzorec: zrození v běžných poměrech, náhlý příznak výjimečnosti, výzva, triumf a návrat.

Empirická část práce staví na přijetí faktu, že jak banální nacionalismus, tak archetyp hrdiny se ve sportovním zpravodajství vyskytují a hledá odpovědi na to, jakým konkrétním způsobem se projevují. Pro banální nacionalismus jsou stanoveny tyto kategorie: válečné metafory, sebechvála, stereotypy, národní hrdinové, státní symboly a jazykové prostředky odkazující na deické centrum národa: zájmena a familiární oslovení sportovců.

Na základě výsledků výzkumu autorka práce souhlasí se závěry Michaela Billiga, že sportovní zpravodajství přispívá k unifikaci národa, posiluje národních mytologií a reprodukuje kladné národní autostereotypy. Mezinárodní sportovní akce jsou pak ideálním prostředkem k posilování banálního nacionalismu v rámci jejich mediálního pokrytí.

Dále se výzkum zabývá konkrétními podobami, kterých nabývá hrdinský příběh. Jsou definovány a naplněny následující kategorie: zrození, ohrožení, hrdinství, výzvy, nepřátelé, oběť, adorace.

Po analýze teoretické části a potvrzení výzkumem autorka dochází k závěru, že dnešní sportovní události jsou médiím značně ovlivněné a transformované. Za nejzásadnější považuje

---

¹ CAREY in McQUAIL, Denis. *Úvod do teorie masové komunikace*. Praha: Portál. 2002. S. 119

fakt, že jak banální nacionalismus, tak archetyp hrdiny a následná celebritizace se děje ve velmi rozsáhlé míře. Další otázkou je, zda s těmito koncepty novináři pracují vědomě, nebo se již staly součástí jejich pracovní rutiny. Další využití práce by se tedy moho ubírat buď směrem kvantitativního výzkumu, který by potvrdil četnost výskytu daných kategorií a případně odpověděl i na další otázky, kterých kvalitativní výzkum není schopen. Například zda je skutečně banální nacionalismus nejtěsněji svázán se sportem, nebo se objevuje i v mediálních obsazích s jinou tematikou. Zda se jeho projevy vyvíjí v čase a kdy je nejintenzivnější. Podobně zajímavé by mohlo být zkoumat na základě předložené kategorizace konstrukci hrdinského příběhu na konkrétní osobnosti, případně opět na osobnosti z jiného oboru nežli je sport.

Práce si dala za cíl alespoň částečně zmapovat aktuální sportovní diskurz předkládaný médií tak, aby bylo možné na něj navázat další analýzou, případně tuto rozšířit. Propojení sportu a médií je velmi dynamické a je tedy důležité, aby bylo neustále podrobováno zkoumání. Snad i tato práce bude inspirací k dalšímu zájmu o danou problematiku.